

Höyläminen

□

Sisällys

- [1 Johdanto](#)
- [2 Käsihöylällä](#)
 - [2.1 Terän säätö](#)
 - [2.2 Höyläminen](#)
 - [2.3 Vinkkejä](#)
- [3 Oikohöylällä](#)
- [4 Tasohöylällä](#)

Johdanto

Puunaineksen työstämistä.

- Ei haukkaamista eikä aaltomaisuutta. Hyvillä terillä ei repeämiä edes oksien jäljessä ja kappaleet suoria.
- Oikaiseminen eli katkotun ja särmätyn laudan lappeen ja syrjän tasaiseksi ja suoraksi höyläämistä.

Ks. sivu [Käsipuutyökalut](#)

Käsihöylällä

- Höyläpenkkiä käytettäessä höylättävä kappale kiinnitetään penkissä oleviin hakoihin niin, että haat ovat alle kappaleen puolivälin.
- Höylään kertyvät lastut irrotetaan ainoastaan puutikulla!

Terän säätö

- Höylän pohja pyyhkäistään puhtaaksi lastuista ja pölystä.
- Käännetään höylä ylösalaisin ja "tähdätään" edestä päin aivan pohjaa pitkin. Tällöin näkyvässä oleva terän kärki näkyy kapeana tummana juovana.
- Terän säädetään tasaisesti pohjan suuntaiseksi, jolloin se leikkaa koko leveydeltään tasavahvaa lastua.
- Lastun vahvuus säädetään kokeilemalla höylätä ja taas tähtäämällä ja säätämällä.
- Terä säädetään puunaineksen kovuuden mukaan, kovemmilla lähempänä höylän pohjaa.
 - Yli 2 mm nopeuttaa ja ennen kaikkea keventää höyläämistä.
- Murtoterä ei ole välttämätön ja kaikissa höylissä sitä ei edes ole. Tällöin on pakko höylätä "myötäsukaan" puun syihin nähden.
 - Mitä lähempänä terän kärkeä murtoterä (lastunmurtaja, tekkeli) on, sitä sileämpi höyläysjälki. Tekkelin etäisyys terän kärjestä riippuu käytöstä, nopeassa työssä vahvassa lastussa 3-4 mm, silitystyössä 1-1,5 mm, hienoimmassa silityksessä 0,5-1 mm.
- Höylän kidan pienentäminen ohentaa lastua ja parantaa jälkeä.

- Pitkässä- ja silityshöylässä lyödään vasaralla tukin etupäähän kun halutaan lisätä ottavuutta.
- Pyöreäpohjaisia ja -teräisiä puurunkoisia höyliä voidaan muotoilla tarpeen mukaan.

Ks. sivu [Teroitus](#)

Höyläminen

- Takimmainen käsi höylän suuntaisesti.
- Aluksi painetaan etummaisella kädellä lujasti pöytää vasten ja työnnetään, takimmainen ohjaa.
- Lopuksi painetaan takimmaisella kädellä ja kevennetään etummaisella kädellä.
- Terää ei sovi vetää taaksepäin puun pintaa pitkin tylsyttyä terää vaan vedettäessä suojataan terää tylsyttyä nostamalla tai kallistamalla.
- Leveä lankku tai liimalevy oikaistaan kahdesta suunnasta 60° kulmassa.
- Höylätyn pinnan suoruus voidaan tarkistaa asettamalla kaksi rimaa pitkähkön kappaleen päälle erillään toisistaan ja katsomalla niiden asento silmällä päätystä. Tarkistaminen käy myös teräsviivaimella tai höylän syrjällä.

Vinkkejä

- Mikäli käytössä on useampia höyliä, niissä kannattaa pitää erilaiset säädöt. Esimerkiksi toisessa reilusti isompi lastunvahvuus ja murtoterä kauempana teränsuusta alkusilitystä ja karkeampaa muotoilua varten. Toinen höylä voi olla säädetty viimeistelyyn ohuella lastulla. Tällöin selvitetään vaihtamalla höylää tilanteen mukaan säätöihin kajoamatta.
- Aina pitää pyrkiä höyläämään myötäsukaan puun syihin nähden. Kaikissa tilanteissa se ei onnistu edes kappaletta kääntämällä, mikäli syysuunta muuttuu kesken kappaleen pituutta.
- Käsin höyläminen on sen verran työlästä ja hidasta, että kannattaa nähdä vaivaa sopivan puumateriaalin valinnassa. Oksaisuus tai muusta syystä koko ajan vaihteleva syysuunta aiheuttaa "repimistä" oli höylä miten hyvä tahansa.
- Oksaton mänty on yksi helpoimmista käsin höylättävistä.

Oikohöylällä

Ks. sivu [Puutyökoneet#Oikohöylä, oikaisuhöylä](#)

Tasohöylällä

Ks. sivu [Puutyökoneet#Tasohöylä, paksuushöylä](#)